

Kuningas Hammurabi eli vuosina 1728–1686 eKr. Hammurabin lakeja pidetään ensimmäisenä kirjoitettuna lakikokoelmana.

Otteita Hammurabin laista

15. Jos joku on antanut palatsin orjan tai palatsin orjattaren tai puolivapaan (omistaman) orjan tai puolivapaan orjattaren mennä kaupungin portista ulos (paeta), niin surmattakoon hänet.

21. Jos joku on murtautunut taloon, niin surmattakoon hänet murtoaukkonsa kohdalla ja muurattakoon muuriin.

27. Jos marssija tai saalistaja, joka kuninkaan (kärsimässä) onnettomuudessa (=tappiossa?) on joutunut vangiksi, ja jonka pelto ja puutarha sen jälkeen on annettu toiselle, ja tämä on hoitanut hänen läänitysvelvollisuutensa – jos hän sitten palaa ja saapuu paikkakunnalleen, palautettakoon hänelle hänen peltonsa ja puutarhansa ja hän itse ottakoon läänitysvelvollisuutensa.

29. Jos hänen poikansa on liian nuori eikä voi hoitaa isänsä läänitysvelvollisuutta, niin annettakoon kolmannes pellostä ja puutarhasta hänen äidilleen ja hänen äitinsä kasvattakoon hänet (täysi-ikäiseksi).

39. Pellostä, puutarhasta ja talosta, jotka hän on itse ostanut ja omistaa, hän voi kirjoittaa vaimolleen ja tyttärelleen (lahjakirjan) tai antaa velkojensa peittämiseksi.

45. Jos joku on vuokrannut peltonsa sadossa maksettavaa vuokraa vastaan maanviljelijälle ja vastaanottaa peltonsa vuokran, mutta sen jälkeen myrsky hävittää tai tulva tuhoaa pellon, niin vahinko olkoon maanviljelijän.

48. Jos jollakin on sadossa maksettavia korkorasituksia ja myrsky hävittää tai tulva huuhtoo pois hänen peltonsa tai veden puutteessa vilja ei kasva, niin älköön hän sinä vuonna antako velkojalle viljaa; liotettakoon velkakirjaansa vedessä so. Älköönkä maksako sen vuoden korkoa.

55. Jos joku on avannut kanavansa (pellon) kastelunsa, mutta on ollut huolimaton ja antaa vetten ryöstää naapurin pellon, niin maksakoon viljaa kuin naapurin pellossa oli.

108. Jos kapakoitsijatar ei ota vastaan viljaa juovutusjuoman hintana, vaan ottaa hopeaa suuren kivipunnuksen mukaan tai saattaa juovutusjuoman arvon pienemmäksi kuin viljan arvon, niin ko. kapakoitsijatar todistettakoon vikapääksi ja hukutettakoon.

111. Jos kapakoitsijatar on antanut 60 sila-mittaa juovutusjuomaa velaksi, niin hän saakoon sadonkorjuun aikana 50 sila-mittaa viljaa.

150. Jos joku on lahjoittanut vaimolleen pellon, puutarhan, talon tai irtaimiston ja antanut hänelle sinetöidyn asiakirjan, niin miehensä kuoltua hänen poikansa eivät voi sekaantua väliin; äiti antakoon perintönsä sille pojalleen, jota eniten rakastaa; toiselle hänen ei tarvitse antaa.

218. Jos lääkäri on leikannut kupariveitsellä jollekulle vaikean haavan ja aiheuttanut hänen kuolemansa, tai avannut kupariveitsellä vapaan miehen otsan alaosan (kulmakarvojen kohdalta) ja tuhonnut hänen silmänsä, niin leikattakoon häneltä käsi.

229. Jos rakennusmestari on rakentanut jollekulle talon eikä ole tehnyt työtään vankaksi ja talo, jonka hän on rakentanut, sortuu ja aiheuttaa talon omistajan kuoleman, niin ko. rakennusmestari surmattakoon.

Hammurabin lait. Suom. Armas Salonen

Tehtäviä

1. Mitä dokumentit kertovat Mesopotamian kulttuurista?
2. Arvioi lähteiden luotettavuutta.

DOKUMENTTITEHTÄVIÄ

Mesopotamian kulttuuri

Gilgamesh-tarinat syntyivät ilmeisesti ensin suullisessa muodossa ja ensimmäisen kirjallisen muotonsa ne saivat vuosien 2100–2000 eKr. tietämällä. Gilgamesh-epoksen teksti on kirjoitettu savitauluille nuolenpääkirjoituksella ja dokumentista puuttuu pieniä osia.

Otteita Gilgamesh-epoksen yhdenestätoista taulusta

4. *Shuruppak, kaupunki, jonka tiedät kyllä,
sijaitsee Eufraatin rantamilla.
Se on vanha kaupunki; jumalat asuivat siellä,
kun suuret jumalat päättivät lähettää Tulvan.*

7. *Shuruppakilainen, Ubartun poika,
Hajota talosi, rakenna laiva,
hyllää omaisuus, henkesi säästä,
vihaa vaurautta, pelastaudu!
Vie kaikkien elävien siemen laivaan.*

18. *Minä teurastin härkiä miehiä varten,
löin lampaita jokainen päivä.
Olutta ja viiniä, öljyä ja taatelijuomaa
Miehet kaatoivat kuin joen vettä,
Juhlivat aivan kuin uutena vuonna.*

27. *Adadin(myrsky) hiljaisuus valtasi taivaan,
Valkeus muuttui pian pimeydeksi.
Sitten Adad hyökkäsi kuin sonni
Ja murskasi maan kuin saviruukun.*

29. *Jumalatkin säikähtivät Tulvaa,
Nousivat Anun taivaaseen ja väistyivät syrjään,
Jumalat kyyristelivät kuin koirat!
Isthar huusi kuin synnyttävä nainen,
Sointuvääninen Belet-il itki:*

35. *Minä tarkastelin säätä: oli taas tyyntä.
Ihmiskunta oli tullut saveksi jälleen.
Tulvamaa oli tasainen kuin katto.
Minä työnsin ikkunan auki:
Päivänvalo virtasi kasvoilleni.*

Gilgamesh, Kertomuksia ikuisenelämän etsinnästä.
Jaakko Hämeen-Anttilan suomennos vuodelta 2000.